

SARAH SUNDIN

Het HART *van de* DUBBELSPION

Vanuit een vuurtoren aan de Schotse kust probeert
een jonge vrouw met gevaar voor eigen leven de Duitse
vijand om de tuin te leiden.

ROMAN

1

Amsterdam

Dinsdag 11 februari 1941

Toen Cilla van der Zee had aangeboden het verzet te helpen door te infiltreren in de NSB, had ze nooit gedacht dat ze door een knokploeg meegesleurd zou worden om haar vrienden aan te vallen.

Nu leek het niet meer zo'n geweldig avontuur.

Het tuig van de Weerbaarheidsafdeling, in hun zwarte uniformen, maakte het Waterlooplein in Amsterdam onveilig en duwde Cilla opzij. De mannen sloegen tegen de zeilen die over de marktkramen hingen en stalen fruit uit manden terwijl ze op zoek waren naar mensen die zij als tegenstanders zagen.

Cilla probeerde de arm van haar zus vast te pakken. 'Hilde, blijf hier.'

Hilde pakte een appel van een kraam. 'Je bent m'n moeder niet! Ik blijf bij Arno.'

Arno Bakker, Hildes waardeloze NSB-vriendje, stak zijn vuist in de lucht en schreeuwde naar de mannen die op hen afkwamen – een kleine groep Joden met hun vrienden.

Vrienden zoals Dirk de Vos, een lange en vrolijke man, een zeer geschikte kerel.

Hij was vandaag naar het plein gekomen omdat Cilla het verzet op de hoogte had gebracht van de plannen van de Weerbaarheidsafdeling.

Cilla kreeg een knoop in haar maag.

Tussen de mannen in het zwart door ving Dirk Cilla's blik – scherp, kort, vernietigend. Als Cilla ook maar iets van betrokkenheid zou laten merken, zou ze haar aanzien binnen de NSB verspelen en zou ze geen informatie meer naar Dirk kunnen doorspelen die hij zou kunnen gebruiken voor zijn verzetskrant.

Een klein knikje moest volstaan als groet.

Er waren negen maanden verstreken sinds Duitsland Nederland was binnengevallen. Die maanden waren relatief rustig verlopen, maar de onrust en de spanning namen voelbaar toe. De duisternis nam toe.

Onlangs waren er zaken voorgevallen. De Duitsers hadden alle Joodse ambtenaren ontslagen, inclusief alle onderwijzers en professoren, en hadden vervolgens alle Joden bevolen zich te laten registreren. Mannen van de Weerbaarheidsafdeling, de knokploeg van de Nationaal-Socialistische Beweging, hadden Joden aangevallen. De Joden hadden groepen gevormd om zich te beschermen, met hulp van mannen zoals Dirk.

Om zich heen, in de ijskoude mist, hoorde Cilla het geschreeuw – een signaal van de toenemende onrust.

Dirk wees naar de knokploeg. Hij zei iets, maar het kabaal op het plein overstemde zijn woorden.

Er botste iemand tegen Cilla op, ze werd opzij geduwd. Ze moest Hilde hier weg zien te krijgen! Vrouwen konden zich niet aansluiten bij de Weerbaarheidsafdeling, maar Hilde had per se met Arno mee gewild.

Arno gaf een jongeman met donker haar een duw.

Hilde lachte luid en overdreven en ze gooide een appel naar Dirk. Ze raakte hem niet. Ze rook naar bier en door de rimpels in haar gezicht leek ze tien jaar ouder dan Cilla, hoewel ze twee jaar jonger was.

Alle andere familieleden hadden de hoop wat betreft Hilde opgegeven. Of beter gezegd: Hilde had iedereen weggeduwd met haar onbezonnen gedrag en gemene woorden. Maar Cilla wilde haar zus niet in de steek laten en voelde zich verantwoordelijk voor haar.

Hilde had de NSB omarmd en dat had het voor Cilla gemakkelijker gemaakt om te infiltreren in de groep.

Een magere man met een lang, smal gezicht probeerde Arno een mep te geven, waarna Arno de kleinere man afranselde.

Dirk sprong op Arno af.

‘Kijk ui–’ Cilla klemde haar kaken op elkaar om haar waarschuwing in te slikken.

Er klonk geschreeuw. Een groep mannen in zwarte uniformen vermengde zich met een groep mannen in grijze en bruine pakken, en beide groepen raakten slaags met elkaar. De WA was in de meerderheid.

Cilla greep Hildes arm vast en trok haar bij de vechtpartij vandaan. Ditmaal protesteerde Hilde niet.

Dirk stapte wankelend opzij. Zijn colbertje hing half los en hij schreeuwde beledigingen naar de mannen in het zwart.

Tegelijkertijd begonnen de NSB'ers te schreeuwen en vielen ze hem aan.

Waar was Dirk mee bezig? Zo zou hij nog weleens gewond kunnen raken. Cilla sloeg haar hand voor haar mond.

Dirk rende weg, bleef over zijn schouder verwensingen roepen en maakte met één arm gebaren alsof hij mensen wilde weggagen.

Zijn vrienden hielpen gevallen kompanen overeind en verspreidden zich.

'Dirk, nee,' fluisterde Cilla met haar gehandschoende hand voor haar mond.

Hij leidde de knokploeg af zodat zijn vrienden konden ontsnappen. Nobel. Gevaarlijk ook.

De mannen in het zwart sloten Dirk in. Ze duwden en schopten en bogen zich steeds dieper over hem heen.

'Nee, nee, nee,' mompelde Cilla. Ze voelde een schreeuw in zich opkomen en het kostte haar de grootste moeite om die binnen te houden.

Toen kwamen de mannen van de Weerbaarheidsafdeling overeind en zetten ze grijnzend een paar stappen achteruit.

Dirk lag op de grond. Zijn hoofd – lelijk toegetakeld. Zijn mond hing open. Zijn ogen waren groot. Dieprood bloed sijpelde op de grond en vormde een plasje op de straatstenen.

Een schreeuw baande zich een weg naar Cilla's keel en ontsnapte haar.

Hilde lachte en juichte.

'Hoe kún je?' beet Cilla haar zus woedend toe. 'Er is zojuist een man vermoord.'

Hilde vernauwde haar groenblauwe ogen tot spleetjes. 'Ik dacht dat je aan onze kant stond.'

Cilla haalde hortend en stotend adem. Als ze zichzelf niet snel bij elkaar raapte, zou ze ook vermoord kunnen worden. Maar hoe zou ze zich kunnen stilhouden? 'Hier sta ik niet achter. Er moeten geen doden vallen.'

Hilde haalde haar schouders op en trok zich los.

Arno kwam op hen afgeslenterd, met een nare grijns op zijn gezicht. Toen hij Cilla aankeek, werd zijn blik dreigend. 'Wat is er met jou?'

Cilla voelde een steen in haar maag en een duisternis die net zo donker was als Arno's uniform. Ze greep haar groene jas vast. 'Ik... Ik heb nog nooit een man zien sterven.'

Er klonk een lach. 'Dat heb je nog steeds niet gezien. Dat was een rat, geen man.'

Cilla kneep haar ogen dicht om Dirks lichaam niet meer te hoeven zien. En om Arno, die nog meer spottende opmerkingen over Dirk maakte, niet te hoeven aankijken.

'Kijk.' Arno prikte met een vinger tegen Cilla's schouder. 'Doe je ogen open. Moet je zien wat die ratten Hendrik Koot hebben aangedaan.'

Langzaam opende Cilla haar ogen. Ze keek waar Arno naar wees en zag een man in het zwart op de stoep liggen. Hij was gewond, maar hij leefde nog.

Arno prikte zo hard met zijn vinger tegen Cilla's schouder dat ze een stapje achteruit deed. 'De volgende keer wil ik jou samen met je zus zien juichen.'

Met grote passen liep hij weg om de gewonde man te gaan helpen.

De volgende keer? Een volgende keer zou Cilla weleens te veel kunnen zeggen. De volgende keer zouden ze zich misschien tegen haar keren, en misschien zelfs wel tegen Hilde, simpelweg omdat ze haar zus was.

Er zou geen volgende keer moeten komen!

'Ik moet naar huis,' zei Cilla tegen haar zus. Ze vertrok meteen, zonder een reactie af te wachten.

Aan de andere kant van het Waterlooplein stak ze haar afzichtelijke NSB-band diep in haar zak. Ze stapte op de tram en vond gelukkig een zitplaats.

Dirk. Gisteren had ze hem nog gezien bij haar neef Gerrit van der Zee thuis, in zijn appartement. Ze had met Dirk geflirt, en hij had haar flirt beantwoord. Nu was hij dood.

Ze voelde een verstikkende snik opkomen.

Cilla voelde zich onrustig. Ze moest losbreken, ze moest ontsnappen, ze moest Hilde beschermen, ook al wilde Hilde niet beschermd worden. Juist daarom eigenlijk.

Toen Cilla bij haar halte was aangekomen, stapte ze uit. Ze rende naar Gerrits appartement, waar een groepje vrienden was samengekomen.

Ze werd vrolijk begroet.

Maar Liese Pender keek haar bezorgd aan. 'Wat is er aan de hand?'

'De WA... Ze hebben Dirk vermoord.'

'Nee!' Liese sloeg haar armen om Cilla heen. 'O nee!'

Cilla had geen tijd om getroost te worden. Ze trok zich los en zag Gerrits geschokte gezicht. 'Ik moet je onder vier ogen spreken. Nu meteen.'

Gerrit haalde een hand door zijn blonde haar en liep voor haar uit naar zijn slaapkamer. Hij ging op zijn bed zitten, plantte zijn ellebogen op zijn knieën en sloeg zijn handen voor zijn gezicht.

Cilla zat op een stoel met een rechte rugleuning en wiebelde met haar voeten, die niet bij de grond kwamen. Gerrit en Dirk waren goede vrienden geweest. Gerrit had tijd nodig om het nieuws te verwerken, maar Cilla had geen tijd om te wachten. Ze had zijn hulp nodig.

'Wat is er gebeurd?' vroeg Gerrit schor.

'Dirk leidde de mannen van de WA af om zijn vrienden te redden. De mannen van de WA sloegen hem dood.' Haar onderlip trilde.

'Heb je het gezien?'

Ze zag dat Gerrit van der Zee met zijn groenblauwe ogen haar tussen zijn vingers door aankeek. Ze kon alleen knikken.

'Wat erg voor je,' zei hij.

‘Ik wil er weg.’

‘Weg?’

‘Ik wil weg bij de NSB.’

Gerrit liet zijn handen zakken en rechte zijn rug, waardoor zijn vlekkerige gezicht zichtbaar werd. ‘Dat kan niet. We hebben jouw verslagen nodig voor de krant. We moeten op de hoogte blijven van de plannen van de NSB.’

Cilla bewoog een beetje op haar stoel, schuurde langs de rugleuning. ‘Ik kan het niet meer.’

Gerrit veegde met zijn hand langs zijn mond. ‘Door het verslag van vorige maand konden we ons hoofdkantoor verhuizen voordat de inval plaatsvond.’

‘En vandaag is Dirk vermoord door mijn verslag.’ Haar stem brak. ‘Ik kan het niet meer. Ze willen dat ik dingen doe die ik niet kan. Dingen die ik niet wil doen. Het is een kwestie van tijd. Op een dag zal ik mijn mond niet meer kunnen houden en dan zal ik gearresteerd worden. Dat zal hen misschien naar jou leiden.’

Gerrit keek haar aan, net zo rustig en frustrerend kalm als altijd, maar was ze daarom niet juist naar hem toe gegaan?

‘Cilla, als je plotseling de NSB verlaat, zullen ze argwanend worden,’ zei hij zachtjes. ‘Als ze beseffen dat je een informant was, zullen ze je oppakken.’

Ze zuchtte. ‘En dan leid ik hen naar jou.’

Hij knikte.

Cilla’s ademhaling versnelde. ‘Ik zit klem! Ik moet ontsnappen. Ik ga naar Engeland, naar tante Margriet.’ Hun geliefde tante was getrouwd met een Engelsman.

‘Hoe dan?’ Hij klonk nog steeds kalm en rustig. ‘Hoe kom je aan de valse papieren om naar België te kunnen reizen, naar het bezette Frankrijk, naar Vichy-Frankrijk, Spanje en Portugal? Het is een reis van honderden kilometers. Er zijn maar weinig mensen die dat hebben gedaan.’

‘Dan ga ik met de boot.’ Cilla gebaarde richting de zee. ‘Ik heb geld, ik betaal een visser. Er zijn mensen via zee gevlucht.’

‘In het begin, ja. Maar nu bewaken de Duitsers de kust. Burgers

en mensen die er niets te zoeken hebben, mogen niet aan de kust komen. Dat weet je.'

Ja, dat wist ze. Ze kreunde en richtte haar blik op het plafond. 'Dan duik ik onder.'

'Wat? Jij?' Er klonk iets van vermaak door in Gerrits stem. 'Cilla van der Zee, altijd omgeven door een groep bewonderende vrienden – wil jij gaan onderduiken in een kelder op het platteland? Dat overleef je nooit.'

Daar had hij gelijk in.

Ze was zo gespannen dat haar ademhaling af en toe stokte. 'Ik zit gevangen. Ik moet ontsnappen.'

Gerrit keek haar zwijgend aan, zoals hij wel vaker deed, en nam lang de tijd om zijn gedachten op een rijtje te zetten.

Daar had Cilla geen tijd voor. Ze sprong overeind en bewoog haar handen voor zich heen en weer alsof ze boeien losschudde.

Gerrit haalde een keer diep adem. 'Je wilt ontsnappen, je wilt vrijheid.'

'Natuurlijk.' Ze kon er niets aan doen dat ze een beetje wrevelig klonk. Had hij dáár zo lang over moeten nadenken?

'Soms kun je vrijheid vinden terwijl je nog gevangenzit.'

Cilla keek haar neef met open mond aan. 'Voor iemand die briljant genoemd wordt, maak je soms erg domme opmerkingen.'

Gerrit stond op en legde een hand op haar schouder. 'Je moet blijven. Je hebt geen keus. Bezoek de bijeenkomsten van de NSB, maar blijf op de achtergrond. En trek je niets aan van wat Hilde doet; ga niet meer met haar mee.'

Gerrits hand rustte zwaar op haar schouder en het begon onprettig te voelen. Ze schudde hem van zich af.

Gerrit trok een van zijn mondhoeken op. 'Je kunt het. Je bent een goede actrice. Doe het voor Dirk.'

Het lukte Cilla nog net om te knikken. Daarna draaide ze zich vlug om, verliet de kamer en liep het appartement uit.

Moest ze het voor Dirk doen? Dirk was dood, en als ze bij de NSB zou blijven, zou zij ook niet lang meer leven.

Dinsdag 25 februari 1941

Hoelang zou het Cilla nog lukken te blijven acteren?

Ze zat naast Hilde in de vergaderzaal van de NSB, waar mannen en vrouwen zachtjes met elkaar zaten te praten voordat de bijeenkomst zou beginnen.

In de twee weken na de dood van Dirk was er veel gebeurd. Hendrik Koot was aan zijn verwondingen overleden en de Duitsers hadden de Joodse wijk in Amsterdam afgezet. Afgelopen weekend hadden ze meer dan vierhonderd Joodse mannen opgepakt en naar een concentratiekamp gestuurd.

Die dinsdagochtend waren Nederlanders in opstand gekomen. Trammedewerkers hadden hun werk stilgelegd en de staking had zich verspreid door Amsterdam.

Cilla was er nog nooit zo trots op geweest een Nederlandse te zijn.

Dat sentiment werd niet gedeeld door de leden van de NSB en vanavond zou er heel wat bijtende kritiek klinken. Hoe zou Cilla haar mond kunnen houden?

Ze beet op haar tong. De NSB was de enige politieke partij die nog werd toegestaan, maar de partij was klein – ze kende nagenoeg alle mensen in de zaal bij naam – en veracht.

De man van middelbare leeftijd die bij een van de muren stond, kende ze niet. Hij was een van de weinige aanwezigen die niet zo'n zwart WA-uniform droeg, en zelfs geen zwarte NSB-mouwband. Hij zag er netjes en verzorgd uit en liet zijn scherpe blik langs de aanwezigen gaan.

Als Cilla niet beter zou weten, zou ze denken dat hij de groep bespioneerde, net als zij deed. Maar wie zou dat zo openlijk doen?

Cilla tikte haar zus aan. 'Weet jij wie die man is?'

Hilde, die naar bier rook, grinnikte. 'Hij is te oud voor je.'

Arno boog om Hilde heen. 'Dat is doctor Schultz van de Duitse inlichtingendienst. Hij rekruteert spionnen.'

'Hij probeerde Arno te rekruteren.' Hildes onscherpe blik lichtte op.

‘Als spion?’ Cilla moest haar best doen om zachtjes te blijven praten en niet in de lach te schieten.

‘In Engeland,’ zei Hilde. ‘Hij heeft geweigerd. Hij wil mij niet verlaten.’

‘Nee.’ Arno legde een hand op Hildes knie.

Het kostte Cilla grote moeite om niet uit haar rol te vallen en die bezitterige hand weg te slaan. Ze zette een onschuldige glimlach op. ‘Ik wist niet dat je Engels spreekt.’

‘Mijn Engels is goed genoeg.’

‘Nog belangrijker: hij is slim en meedogenloos.’ Er klonk trots door in Hildes stem.

Meedogenloos, ja. Dat had Cilla zelf gezien. Maar slim? De man zou in Groot-Brittannië binnen vijf seconden worden gearresteerd. Wat had je aan een spion die zo indiscreet was dat hij zijn vrienden en haar zus had verteld dat hij door een recruiter was benaderd, waardoor hij de identiteit van de man had verraden?

De blik van doctor Schultz rustte even op Cilla, maar toen ze hem aankeek, keek de man ongeïnteresseerd de andere kant op.

De eerste spreker betrad het podium en werd met luid applaus begroet. Hoe zou Cilla kunnen opletten terwijl er zich in haar hoofd ideeën vormden – nieuwe, roekeloze en bevrijdende ideeën?

Doctor Schultz wandelde de zaal uit.

Haar idee zette haar aan tot actie; ze kwam overeind. Ze boog zich naar haar zus en fluisterde vlak bij haar oor: ‘Ik ga mijn neus even poederen.’

‘Nu? De bijeenkomst is al begonnen.’

‘Ik ben zo terug.’ Ze schoot de zaal uit, voortgedreven door haar roekeloosheid.

In het donker van de maanloze nacht en de verduisterde stad moest Cilla haar best doen om doctor Schultz te vinden.

Daar! Ze zag iets bewegen en hoorde voeten over het vochtige trottoir schuifelen.

Cilla liep snel achter de man aan, ging voor hem staan en stak haar hand uit. ‘Goedenavond. Mijn naam is Cilla van der Zee. Ik hoorde van Arno Bakker dat u spionnen zoekt om naar Engeland te gaan.’

Doctor Schultz kreunde. ‘Wat? Dat had hij niet...’

‘Een van de vele redenen waarom hij niet de juiste persoon is.’ Cilla glimlachte en bewoog haar uitgestrekte hand. ‘Ik daarentegen ben dat wel.’

Doctor Schultz zette een stap opzij om haar te passeren. ‘Neem me niet kwalijk, juffrouw.’

‘Juffrouw Van der Zee.’ Cilla versperde hem de weg, stak haar hand nog een keer uit en glimlachte weer. ‘Ik spreek vloeiend Engels. Ik heb er familie waar ik ’s zomers logeerde en ik heb op een vooraanstaand Engels internaat gezeten. Ik ken Engeland en ik heb vrienden op hoge posities. Ik ben de juiste persoon.’

Doctor Schultz bleef even staan en schudde haar vervolgens de hand. ‘U hebt in elk geval geen gebrek aan zelfvertrouwen.’

‘Dat klopt.’ Ze glimlachte breder. ‘Tussen twee haakjes: een van mijn vriendjes had interesse in het versturen van telegrammen. Nogal een saaie vent, maar hij heeft me morsecode geleerd en hij heeft me laten zien hoe je telegrammen ontvangt en verstuurt.’

‘O ja?’ De man klonk geïnteresseerd.

Cilla had haar uitweg gevonden. De Duitsers zouden haar zelf naar Engeland vervoeren. Daar zou ze verdwijnen en een nieuw leven beginnen.

Om aan de nazi’s te ontsnappen zou ze nazispion worden.

2

Pentland Firth, Schotland

Vrijdag 28 februari 1941

Niets liet het hart van luitenant Lachlan Mackenzie harder kloppen dan het groene laagland en de kliffen bij Caithness en de zeelucht bij Pentland Firth. Thuis!

Naast hem, aan de reling van de veerboot *St. Ninian*, hield luitenant Arthur Goodwin zijn pet stevig vast terwijl hij wees naar de Schotse kust waar ze bij vandaan voeren. ‘Is dat het huis van je ouders?’

‘Ja, dat huis bij die kleine inham.’

Sommige van Lachlans vrienden bij de marine beschouwden zijn nieuwe functie bij Scapa Flow als een demotie, omdat hij nu niet meer bij de oorlog op zee betrokken was, maar zijn nieuwe baan sloot aan bij zijn ervaring en karakter. Hij zette zich in voor de verdediging van de vloot op de basis en het was mooi dat hij op deze manier dicht bij zijn ouders was.

‘Ik zal ze nog een keer moeten bedanken voor hun gastvrijheid.’ Arthurs scheve grijns maakte duidelijk dat hij het huis Creag na Mara nog wel een keer wilde bezoeken, en dat vond Lachlan geen enkel probleem. Hij had Arthur gisteren ontmoet tijdens de lange treinreis van Londen naar Thurso, en zijn ouders hadden hem gastvrij verwelkomd.

Lachlan wees langs de boeg van de veerboot. ‘Kijk, daar is Scapa Flow.’

Hij leidde Arthur over het deinende schip, langs de jeugdige matrozen – allemaal beginnelingen – naar een plekje aan de reling. Ten noorden van het vasteland van Schotland lag de baai Scapa Flow, met haven, omgeven door de eilandengroep de Orkaden.

Het was een bekend gebied voor Lachlan, omdat hij na zijn afstuderen voor het familiebedrijf in de baai had gewerkt. En in 1940 was hij er ook vaak geweest, toen hij op de torpedobootjager *HMS Antelope* werkte, een marineschip dat vaak voor de kust van Noorwegen voer.

Terwijl de *St. Ninian* langs de enorme kanonnen op de kust van Switha Sound voer, trokken sleepboten de versperring van de havenmond gedeeltelijk open en trokken ze de duikbootnetten die onderzeeërs moesten tegenhouden opzij om de veerboot door te laten.

Opnieuw deed Scapa Flow dienst als een belangrijke marinebasis ten tijde van oorlog. En opnieuw had er zich op Scapa Flow een ramp voor de marine afgespeeld. Het was Lachlans taak om te voorkomen dat er nog een keer zo iets zou voorvallen.

‘Waar was de U-boot de haven binnengevaren?’ vroeg Arthur zachtjes.

Lachlan huiverde toen hij terugdacht aan de tragedie. ‘Via de vaargeulen aan de oostzijde.’

Voordat de oorlog uitbrak, waren er schepen in de vaargeulen tot zinken gebracht, maar niet genoeg. Op een avond in oktober 1939 was een Duitse kapitein met zijn onderzeeër tussen de gezonken schepen door gevaren en hij had het oorlogsschip de *Royal Oak* tot zinken gebracht, waarbij meer dan achthonderd man was omgekomen.

De veerboot voer het kalme water van Scapa Flow op. Die haven had aan het einde van de Eerste Wereldoorlog plaats geboden aan Duitse oorlogsschepen die door Groot-Brittannië in beslag waren genomen – op de bodem lagen tweeënvijftig van die schepen die in 1919 door de Duitse kernbemanning aan boord tot zinken waren gebracht om te voorkomen dat ze in handen van de geallieerden zouden vallen. De marine had het niet kunnen voorkomen. Lachlans opa en vader hadden veel geld verdiend met het bergen van een aantal van die schepen. Lachlan vond het akelig om geld te verdienen aan rampspoed, maar nu werd het staal in elk geval nuttig gebruikt.

Arthur liet zijn donkere blik over het eiland en de tientallen oorlogsschepen in de haven gaan. ‘Is Scapa echt zo troosteloos als wordt beweerd?’

‘Voor jullie Londenaren die verlangen naar vertier, winkelen en luxe

maaltijden wel, ja.' Lachlans lach verbreedde toen hij de parelgrijze lucht zag. 'Maar als je ervoor openstaat, zul je zien hoe mooi het hier is.'

'Zijn er vrouwen?' vroeg Arthur.

Lachlan grinnikte. 'Er zijn honderden zeelieden voor elk meisje op de Orkaden.'

Arthur was niet lang, maar wel gespierd. Hij glimlachte. 'Ik red me wel. En jij, oude kerel...?'

'Ach, hou op.' Lachlan wuifde zijn woorden weg.

'Nou, ondanks dat rode haar van je zie je er niet slecht uit.'

'O nee?' Lachlan trok een van zijn wenkbrauwen op. 'Jij lijkt me ook best geschikt, al ben je soms irritant.'

'We worden vast goede vrienden.'

Het was te vroeg om daar al iets over te zeggen, maar Lachlan hoopte het wel en hij glimlachte.

Even later voer de veerboot naast de *Dunluce Castle*, een troepen- transportschip van de vorige oorlog, dat nu dienstdeed als depot. Via een loopplank aan de stuurboordzijde van de grijze scheepsromp gingen officieren en andere bemanningsleden met hun spullen aan boord.

Lachlan stond bovenaan de loopplank, stapte het halfdek op, nam zijn pet af en salueerde naar de wapperende witte vlag. Daarna zette hij zijn pet weer op en groette hij de officier van de wacht die een telescoop onder zijn arm had.

De officier bekeek de documenten die Lachlan hem overhandigde. 'Aha, luitenant Mackenzie. Uw commando bevindt zich op de marinebasis van Lyness op het eiland Hoy en u bent vlakbij ingekwartierd, bij Rysa Lodge, maar uw gezagvoerder bevindt zich momenteel aan boord. U kunt zich hier bij hem melden. Neem daarna de lichter naar Lyness.'

'Goed, meneer.' Nadat Lachlan had gesalueerd, groette hij Arthur met een knikje.

De officier van de wacht wenkte een boodschapper, die Lachlan naar een kantoor op het hoofddek bracht. Lachlan bedankte hem en klopte aan.

'Binnen.'

Lachlan stapte naar binnen en ging in de houding staan. ‘Luitenant Lachlan Mackenzie, meneer.’

Commandant Bennett Blake van de eenheid van de Orkaden en de Shetlandeilanden kwam overeind en nam Lachlan met een kille blik op. Commandant Blake was een lange, slanke man van in de veertig.

Hij gebaarde naar de stoel tegenover zijn bureau. ‘Goedendag, Mackenzie. Zet je uitrusting neer en neem plaats.’

‘Dank u, meneer.’ Lachlan zette zijn spullen in de hoek van het kantoor, hing zijn overjas op en ging zitten.

Blake liet zijn handen op elkaar op het bureau rusten, zodat Lachlan aan het patroon van het goudkleurige borduursel op zijn manchetten kon zien dat hij een officier in actieve dienst was. ‘Ik zal je iets meer vertellen over dit commando.’

De man informeerde niet naar Lachlans reis of zijn gezondheid, en Lachlan bedacht dat hij moest onthouden dat hij geen tijd moest verdoen aan het maken van een praatje met zijn gezagvoerder.

‘Hier op Scapa Flow is de eenheid op de Orkaden en de Shetlandeilanden verantwoordelijk voor de veiligheid van de haven en de militaire basis. We moeten de zwakke plekken in onze verdediging vinden voordat de Duitsers dat doen en ervoor zorgen dat onze verdediging ondoordringbaar is.’

‘Ja, meneer.’ Ze moesten zich verdedigen tegen aanvallen van gewone schepen, onderzeeërs en luchtvaartuigen, tegen spionnen en saboteurs.

Blake knikte richting de patrijspoort naast hem. ‘Scapa Flow dient niet alleen als basis voor de Home Fleet, maar is ook een plek waar bemanningen tot rust kunnen komen nadat ze lang onderweg zijn geweest om konvooien te begeleiden. Het is van essentieel belang dat onze mannen zich hier veilig voelen.’

‘Dat begrijp ik, meneer. Ik heb gediend op de *Antelope*. We hebben veel konvooien begeleid.’

‘Ja.’ Blakes blik ging naar de map op het bureau. ‘Dat is een van de redenen waarom je bent aanbevolen voor deze positie. Dat, plus het feit dat je bekend bent met dit zeegebied.’ De man klonk een beetje aarzelend.

Dat had Lachlan al te vaak meegemaakt, en hij werd gespannen.

De commandant snoof en stak zijn kin in de lucht. 'Je staat van dienst is buitengewoon. Ik zie dat je een onderscheiding hebt ontvangen nadat je in november een U-boot tot zinken hebt gebracht.' Toen fronste hij zijn wenkbrauwen. 'Maar je draagt hem niet.'

'Nee, meneer. Onlangs hebben we zeven handelsschepen verloren terwijl we een konvooi begeleidden. Tientallen mannen zijn omgekomen. We konden hen niet redden.'

Blake leunde achterover in zijn stoel. Zijn handen gleden op zijn schoot en zijn kille blik verhardde. 'Ik zal eerlijk zijn, Mackenzie. Je was niet mijn eerste keus. Ik heb zo mijn bedenkingen.'

Lachlan duwde zijn vingers hard tegen zijn bovenbenen. Die bedenkingen hadden vast ook met zijn jongere broer Neil te maken. 'Mag ik daar iets op zeggen, meneer?'

Blakes neusgaten sperden zich open. Hij verwachtte vast dat Lachlan zich uitgebreid zou verdedigen.

Lang geleden had Lachlan besloten dat hij het beste de verantwoordelijkheid kon nemen voor de beschuldigingen die vroeger waren geuit, al klopte er niets van. 'Toen ik zeventien was, ben ik van de mariniersopleiding gestuurd wegens het plegen van plagiaat.' Dat was een paar maanden voor zijn afstuderen geweest.

Blake trok zijn wenkbrauwen op. 'Ontken je het niet?'

Net als twaalf jaar geleden zou ontkennen de waarheid niet aan het licht brengen. 'Ik heb de straf geaccepteerd en gaf de mogelijkheid om bij de Koninklijke Marine te werken op. Alleen doordat het nu oorlog is, mag ik dit uniform dragen, en ook alleen maar zolang het oorlog is.'

Blakes blik ging naar Lachlans manchetten met de golvende goudkleurige lijnen die aangaven dat hij niet in actieve dienst was, maar als vrijwilliger diende.

Blake snoof nog een keer. 'Gezien de staat van dienst die je het afgelopen jaar hebt opgebouwd zou ik bereid zijn die jeugdige misstap door de vingers te zien, maar...'

'Maar mijn broer zit gevangen.'

De commandant perste zijn lippen even op elkaar. 'Ja,' zei hij uiteindelijk, na een lange stilte.

Diep vanbinnen voelde Lachlan de bekende boosheid sluimeren. ‘Hij maakt deel uit van Free Caledonia, een radicale groep van Schotse separatisten, die tegen de oorlog is. Mijn broer heeft openlijk gezegd dat Schotland beter af zou zijn als het bezet zou zijn door de Duitsers. Hij is gevangengezet omdat hij weigerde zich te melden voor de dienstplicht.’

Blake trommelde met zijn vingers op zijn bureaublad. ‘Separatisten zijn een voedingsbodem voor de vijfde colonne.’

‘Dat klopt, meneer.’ Leden van de vijfde colonne waren net zo gevaarlijk als spionnen. Beide groepen spanden zich in om een land van binnenuit kapot te maken en invasie door de vijand mogelijk te maken. ‘Ik ben de mening van mijn broer niet toegedaan.’

‘O nee?’ De man trommelde nog steeds met zijn vingers op het bureaublad.

‘Mijn broer heeft het mis, vreselijk mis.’

De warmte in zijn borstkas verspreidde zich naar zijn hals. ‘We zijn het Verenigd Koninkrijk. Onze kracht schuilt in onze eenheid. De Duitsers willen ons uit elkaar drijven, zodat ze ons kunnen vernietigen. Daar wil ik niets mee te maken hebben. Ik heb me aangesloten bij de Koninklijke Marine om dit land en het volk te verdedigen – het héle Verenigd Koninkrijk.’

Blake keek hem lang onderzoekend aan.

Lachlans wangen werden warm. Hij hoopte dat Blake zijn blos zou interpreteren als passie en vastberadenheid, niet als schaamte.

‘Goed, Mackenzie.’ Blake ging staan om Lachlan te laten inrukken. ‘Neem je intrek in je kwartier en meld je hier morgenochtend om acht uur.’

‘Tot uw orders, meneer.’

Zoals altijd zou Lachlan twee keer zo hard moeten werken en twee keer zo hard zijn best moeten doen als anderen.

Vanwege Neil.

1941. In het bezette Nederland doet Cilla van der Zee het ondenkbare om de oorlog te overleven: ze laat zich door de nazi's naar Groot-Brittannië sturen als spion. Intussen broedt ze op een plan om de geallieerden te helpen. Maar nog voordat ze de kans krijgt dit plan uit te voeren, wordt ze ontmaskerd door marineofficier Lachlan. Die vertrouwt haar voor geen cent en wil haar zonder pardon laten executeren wegens hoogverraad...

Gelukkig ziet de Britse geheime dienst wél potentie in Cilla en besluit die haar een nieuwe kans te geven als dubbelspion. Vanuit een afgelegen vuurtoren aan de Schotse kust seint ze misleidende berichten door naar Duitsland. Om de missie te laten slagen, is het van levensbelang dat Lachlan en Cilla met elkaar samenwerken – of ze dat nu willen of niet. Maar hoe vertrouwt je iemand die ooit onder één hoedje speelde met de vijand?

Sarah Sundin schrijft graag verhalen over de Tweede Wereldoorlog met dappere personages in de hoofdrol. In *Het hart van de dubbelspion* neemt ze je mee naar de ruige Schotse kust, waar het gevaar niet alleen onder het wateroppervlak schuilt, maar ook in de geheimen die mensen met zich meedragen.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

NUR 342

